ఎదురులేని మనిషి

ఎన్టీఆర్ జీవితచరిత్ర

- డా. నందమూరి లక్ష్మీపార్వతి

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

వందేమాతరం

అది బ్రహ్మీ సమయం. తొలిసంజె కెంజాయతో నూతన వధువులా సిగ్గుపడుతున్నది. చలిరేయి కప్పుకున్న దుప్పటింకా తొలగలేదు. తొలి ప్రియ సమాగస్పర్శలా చిరుగాలుల తాకులు. ఆ ప్రశాంత సమయంలో విజయవాడ నగరం దీపాల మందిరంలో నిద్రపోతున్నట్లున్నది. తాలిమ్‌ఖానాలో దైవ ప్రార్థన చేస్తున్నారు పిల్లలంతా. పరమాత్మ సంకేతాన్ని తనలో విలీనం చేసుకుంటున్న ప్రకృతి అద్వైత భావనతో పులకరించిపోతున్నది. వారి ప్రశాంతతను భగ్నం చేస్తూ రోడ్డు మీద కొన్ని వందల గొంతులాలపించే ప్రభాత గీతం - "సుజలాం, సుఫలాం, మలయజ శీతలాం, సస్యశ్యామలాం మాతరం, వందేమాతరం" మాతృదేశ భక్తి పొంగిపొరలే ఆ గీతాన్ని వింటున్న విద్యార్థులంతా మైమరచిపోయారు. భక్తిభావనతో వాళ్ళ హృదయాలుప్పొంగాయి. వీరయ్య అయితే కళ్ళవెంట నీళ్ళు కార్చాడు. అప్పటికప్పుడే తారకరాముడు రెండో పాదం అందుకున్నాడు. మిగిలిన వాళ్ళంతా గొంతు కలిపారు.

"శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీ ఫుల్లకుసుమిత
ద్రుమదళ శోభినీ సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం.
సుఖదాం - వరదాం - మాతరం
వందేమాతరం - వందేమాతరం"

ఆ పరవశం నుండి తేరుకున్నాక వీరయ్య అడిగాడు.

"వందేమాతరం ఉద్యమం 1906లో ప్రారంభమయినప్పటికీ ఇటీవలే మన దక్షిణాదిన ప్రచారమవుతున్నది ఎందుకో తెలుసా?"

"ఎందుకో తెలియదు కానీ విద్యార్థులే ఎక్కువ ప్రచారం చేస్తున్నారని తెలుసు" తారకరాముడి సమాధానం.

"అవును స్వాతంత్ర్య పోరాటం మన దక్షిణాదిన తక్కువేకదూ" ఒక యువకుడు తనకు బాగా తెలిసినట్టు మొఖం పెట్టి అడిగాడు.

"నిజమే. చీరాల, క్రిష్ణా, గుంటూరు, మరికొన్ని చోట్ల తప్ప దాని ప్రభావం మనకు పెద్దగాలేదు ఎందుకని? మన మద్రాసీలకు దేశభక్తి తక్కువా?" మరో కుర్రాడడిగాడు.

"కాదుగానీ ఇక్కడ పెద్ద నాయకులంతా జస్టిస్ పార్టీ పెట్టారు. ఇది తెల్లాళ్ళకు అనుకూలంగా వుండటంతో సామాన్యులంతా తటస్థంగా వుండిపోయారు"

"నాకిదే బాధ గురువుగారు ఒక ప్రక్క నాయకులంతా స్వాతంత్ర్యంకోసం ప్రాణాలు వదులుతుంటే ఇక్కడ మనవాళ్ళంతా వాళ్ళిచ్చే బిరుదుల కోసం ఆశపడుతున్నారు. ఇప్పటికీ నాకు గుర్తుంది. నా చిన్నప్పుడు మా వూళ్ళో చాటింపు వేసే వెట్టాడు గాంధీగారి పిలుపు విని వాడికున్న ఒకే ఒక ఖాకీ డ్రస్సు 'గవర్నమెంటోడిది' నాకెందుకని అప్పటికప్పుడే విప్పి తగలబెట్టేసాడు"

"నిజమే తారకం బాబూ! సామాన్యులకున్న దేశభక్తి ఈ పెద్దోళ్ళకు ఎందుకు లేదో? అసలు జస్టిస్ పార్టీ మొదట ఎలా ప్రారంభమయింది? దాని ఆశయాలేమిటి? అవన్నీ విడిచిపెట్టారు. 1916లో బ్రాహ్మణేతరుల ప్రయోజనాన్ని కాపాడటానికి 'దక్షిణ భారత లిబరల్ ఫెడరేషన్' అనే పేరుతో ఒక ప్రజాసంఘంగా ప్రారంభమయింది. ఈ సంస్థ వాళ్ళే 'జస్టిస్' అనే ఇంగ్లీషు పత్రికను నడిపారు. తరువాత తరువాత అదే పార్టీగా మార్పు చెందింది. అయితే ఈ పార్టీ కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకంగా తెల్లవాళ్ళకి అనుకూలంగా తయారయింది. దీన్ని త్యాగరాయశెట్టి ప్రారంభించినా తెలుగోళ్ళే ఎక్కువమంది చేరారు. ఇందులో చాలామంది జమిందారులే చేరారు."

"ఎందుకని? వీళ్ళకు మాత్రం దేశం మీద ప్రేమలేదా?" గుంజీలు తీస్తున్న మరో కుర్రాడడిగాడు.

"దేశం మీదకంటే వాళ్ళిచ్చే సర్, రావ్ బహదూర్ బిరుదులమీదే వాళ్ళకు ప్రేమెక్కువ. తెల్లోళ్ళ దురాగతాలు భరించలేక రవీంద్రనాథ ఠాగూర్ లాంటాడు వాళ్ళిచ్చిన 'సర్' బిరుదును వాళ్ళ ముఖాన్ కొట్టాడు.

"ఆయన మహాకవి గదూ. వందేమాతరం ఆయన వ్రాసిందేనా గురువుగారూ"

"నీ ముఖం. వందేమాతరం బంకిమ్ చంద్ ఛటర్జీ అని కలకత్తా వాసి. ఆయన రాసారు. జనగణమన రవీంద్రనాథ ఠాగూర్‌ది"

"అయితే ఏమయింది?" ఒక వస్తాదు బస్కీలు తీస్తూనే అడిగాడు.

"ఏమయింది. ఆయన కవికదా. తెల్లోళ్ళు గౌరవంగా 'సర్' బిరుదిచ్చారు. తర్వాత 1919 ఏప్రిల్ 13వ తేదీ ఒక భయంకర సంఘటన జరిగింది."

"ఏం జరిగింది?" కుర్రాళ్ళందరూ వాళ్ళ పనులాపి ఉత్కంఠంగా అడిగారు.

"ఏమయిందా? తెల్లోడి కండలకు కావరం వచ్చింది. కండ్లకు అహంకార పొరలుకమ్మాయి. వాడి పాపాలను సమాధికట్టే రోజు దగ్గరకొచ్చింది" వీరయ్య కళ్ళల్లో ఎర్రజీరలు కమ్మాయి. "జలియన్ వాలాబాగ్ సంఘటనకదా గురువుగారు?" తారకరాముడు చెప్పినదానికి వీరయ్య మెచ్చుకోలుగా చూసాడు.

"అవును ఆ రోజు వైశాఖ పూర్ణిమ. పంజాబీయులంతా ఆనందంగా గడిపే రోజు. దుర్మార్గంగా తెల్ల తొక్కు డయ్యర్ జరిపిన కాల్పుల్లో వేలమంది పంజాబీలు నేలకొరిగారు. పంజాబు నేల వారి రక్తంతో తడిసి తెల్లవాడి మరణశాసనాన్ని అరుణాక్షరాలతో గడ్డిపూల మీద వ్రాసింది. పిల్ల, పెద్ద, ఆడ, మగ ముసలి, ముతక విచక్షణ లేదు. ఆ తెల్లగొడ్డు సాగించిన మారణహోమం రవీంద్రుని హృదయాన్ని కదిలించింది. ఆయన ఎంత బాధపడ్డారంటే అప్పటికప్పుడే గాంధీగారికి కబురు పంపారు. తమ అసమ్మతి తెలియజేస్తూ పంజాబంతా పర్యటిద్దామని. కానీ గాంధీగారు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఆ పని చెయ్యొద్దని కబురు చేసారు. దాంతో రవీంద్రునికి గాంధీగారి మీద కూడా కోపం వచ్చింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వానికి ఒక లేఖ రాసారు."

"గాంధీగారు ఎందుకు వద్దన్నారు?"

"పరిస్థితులు చూస్తే ఎవరికయినా ఆవేశం వస్తుంది కదా. అది చెప్పాలంటే చాలా వుందిలే. మరోసారి చెబుతా. ముందిది విను. ఆయన ఏం వ్రాసారంటే 'అవమానం పొందిన ఈ అసంగత సందర్భంలో గౌరవ చిహ్నాలు మేము పొందిన అవమానాన్ని మరింత స్పష్టం చేస్తాయి. మావాళ్ళను హీనులుగా చూస్తున్న ఈ పరిస్థితుల్లో వారి ప్రక్క నిలవటానికే ఇష్టపడుతూ మీరిచ్చిన ప్రత్యేక గౌరవాన్ని మీకే పంపిస్తున్నాను."

"అబ్బ వింటుంటేనే ఒళ్ళు పులకరిస్తున్నది. ఆ పరిస్థితికి గౌరవాలు పొందిన అందరూ ఆయనలాగే చేసుంటే ఎంత బాగుండేది."

"వీళ్ళకు రోషాలు లేవా?" తారక రాముడావేశంగా అడిగాడు.

"లేకకాదు. డబ్బున్నోళ్ళకి బిరుదులు కావాలి. అదీగాక ఇంగ్లీషు వాళ్ళొచ్చాకే దేశం బాగా అభివృద్ధి సాధించిందని మనవాళ్ళ నమ్మకం. అది కొంతవరకే నిజం. మన నాగరికత, సంపద ఏదేశానికీ లేదు. ఛాలెంజ్ చేసి చెప్పగలను" వీరయ్య తొడచరిచి మరీ చెప్పాడు.

"అవును. మన మొహంజదారో, హరప్పా శిధిలాలు బయటపడ్డాక మన నాగరికత ఏమిటో ప్రపంచానికి తెలిసింది" ఒక కుర్రాడు, తను చదువుకున్న చరిత్ర పాఠం గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ చెప్పాడు.

"గురువుగారూ! అసలు చెప్పాల్సింది మర్చిపోయారు"

"అదా!?" అంటుండగా కొంతమంది మూటలు మోసుకొచ్చారు.

"సాంబయ్యా, మూటలన్నీ లోపల పెట్టించు" ఒక కుర్రాడిని కేకేసి చెప్పాడు వీరయ్య.

"గురువుగారూ! ఈరోజు సీమ బాదం పప్పు ప్రత్యేకంగా పంపించారు మా యాపారులు" వచ్చిన వాళ్ళల్లో ఒకడు తలగుడ్డ విప్పదీసుకుంటూ చెప్పాడు.

"మంచిది. నా నమస్కారాలు చెప్పు."

"రాత్రి దాడి జరిగే సూచనలున్నాయని చెప్పమన్నారు"

"ఏం భయంలేదు. మా కుర్రాళ్ళు వాళ్ళు సొమ్ముని కాపాడతారని చెప్పు"

"సరే అయ్యా. పోయొస్తాం."

"ఏం ఫర్వాలేదు. మావాళ్ళు జాగ్రత్తగానే వుంటారు పోయిరండి."

అనుకున్నట్లు ఆ రాత్రి గాంధీ రోడ్డులో కోట్లు లూటీ చెయ్యటానికి ఒక గుంపు వచ్చింది. అంతకు ముందే మూలల్లో దాక్కున్న కుర్రాళ్ళంతా కత్తులు, కర్రలతో దాడిచేయటంతో వాళ్ళదే పారిపోవటం. మరుసటి రోజు వీరయ్య యువకులను ప్రత్యేకంగా అభినందించారు.

"నిజంగా మీ ధైర్యం, పట్టుదల చూస్తుంటే బందరు నర్సయ్య గుర్తొస్తున్నాడు."

"ఎవరూ! జండా వీరుడు నర్సయ్య నాయుడా?" తెలిసిన కుర్రాడడిగాడు.

"అవును. సుమారు ఇది జరిగి ఎనిమిది తొమ్మిదేళ్ళయ్యుంటుంది. ఆనాడు గాంధీ తలపెట్టిన ఉప్పు సత్యాగ్రహం తీవ్రమైన ఉద్యమంగా మారింది. దానిలో భాగంగానే మనవాళ్ళు జండా సత్యాగ్రహం తీవ్రమైన ఉద్యమంగా మారింది. దానిలో భాగంగానే మనవాళ్ళు జండా సత్యాగ్రహోద్యమం కూడా తలపెట్టారు. క్రిష్ణాజిల్లాలో బందరుద్యమం మీకు గుర్తుండే వుంటుంది కదూ"

"నాకూ తెలుసు గురువుగారూ. నర్సయ్యనాయుడు మాకు చుట్టమవుతాడు" ఒక వస్తాదు ముందుకొచ్చి చెప్పాడు.

"వీడయ్యన్నీ కోతలు గురువుగారూ" మరో కుర్రాడు హేళనగా అన్నాడు.

"ఏం కాదు. ఏం జరిగిందో చెప్పమంటే అంతా చెబుతా. నాకు కూడా తెలుసు పోలీసులాయన్ని బాగా కొట్టారంట మరొకతను చెప్పాడు.

"నువ్వాగు. నరసింహం ఏం జరిగిందో చెప్పు" వీరయ్య అన్నాడు.

"అదే గురువుగారూ ఆయన మా తాతవుతాడు ఆయన మాతో స్వయంగా చెప్పాడు"

"చెబితే చెప్పాడులే. ఏం జరిగిందో ముందు నువ్వు చెప్పు" పక్క కుర్రాడు విసుగ్గా అన్నాడు.

"ఆరోజు జండాలు పట్టుకున్న వాళ్ళందరిని పోలీసులు విరగ్గొట్టారంట. అందరూ కొంచెం బలం తక్కువవాళ్ళు కావటంతో పోలీసులు లొంగదీసుకున్నారు. కానీ మా తాత నర్సయ్యనాయుడు మాత్రం లొంగలా"

"ఎందుకని?"

"ఆయన పెద్ద వస్తాదు. బందరులో చాలా పెద్ద తాలిమ్ఖానా వున్నది. ఐదువందల మంది శిష్యులున్నారు. వాళ్ళంతా కూడా అప్పుడక్కడే వున్నారు. ఒక పక్క వేలమంది జనం చూస్తూ నిలబడ్డారు. ఇంతమందిలో పోలీసుల 'జండా అయ్యవారని తాడికొండ వీరభద్రయ్యని, ఆ కుక్కను ఈడ్వండిరా' అంటూ గొడ్డును బాదినట్టు బాదారు. నర్సయ్యనాయుడు మాత్రం జండా పట్టుకుని పందెంగా ఇనుపనిచ్చెన ఎక్కటం ప్రారంభించాడు. అది చూసి పోలీసులు మరింత రెచ్చిపోయారు. వాళ్ళ కసాయికరకు గుండెల మొరకు తనమంతా లాఠీల్లో కొచ్చినట్లు ఇష్టం వచ్చినట్టు వేళ్ళముడుకుల మీద, డొక్కలో బాదేసారు. చర్మం చిట్లి రక్తం వెల్లువయింది. కండలూడి క్రిందపడుతున్నాయి. జనం చూడలేక చేతులడ్డం పెట్టుకుని ఏడుస్తున్నారు."

"ఆయన శిష్యులంతా దద్దమ్మలా? చేతగాని చవటలా? గురువుని అట్టా కొడుతుంటే చూస్తూ ఎలా వూరుకున్నారు?" తారక రాముడు ఒక్క మాటు పైకి లేస్తూ అడిగాడు. "మేమయితేనా. తెల్లకుక్కల్ని పిచ్చిపిచ్చిగా తన్ని కాలుకు కాలు కీలుకుకీలు విరిచేవాళ్ళం" మరో యువక వస్తాదు ఆవేశంగా అన్నాడు.

వీరయ్యగారందుకున్నాడు.

"ఆగండబ్బాయిలూ! వాళ్ళకు మీ అంత ఆవేశంలేకకాదు. గురుభక్తి తక్కువయ్యీ కాదు. గాంధీ ఆశయం అహింసా సిద్ధాంతం. శాంతియుత పోరాటంతోనే సాధించాలని. తెల్లోళ్ళు చంపుతున్నామన్నా నోరెత్తకూడదు. అందుకే ఉద్యమ వాలంటీర్లు ముందుకు దూకుతున్నా నర్సయ్య శిష్యుల్ని ఆపేసాడు. శాంతి కవచం అడ్డం వేసాడు. దాంతో గురువుగారి పరిస్థితి చూడలేక ఉడికిపోయిన శిష్య వస్తాదులంతా ఎవరిని వాళ్ళే హింసించుకున్నారు. జుట్టు పీక్కున్నారు. క్రిందపడి దొర్లాడారు."

"అప్పుడేమయింది" ఒక కుర్రాడు నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ అడిగాడు.

కొట్టి కొట్టి పోలీసుల లాఠీలు విరిగిపోయాయి. చేతులు బొబ్బలెక్కాయి. నర్సయ్యనాయుడు మాత్రం జండా విడిచిపెట్టలేదు. ఇనుపనిచ్చెన బలంగా వాటేసుకుని వాళ్ళు కొట్టే దెబ్బలకు "మహాత్మా నువ్వే దిక్కు అంటున్నాడే కానీ స్పృహ తప్పేవరకూ తన ప్రయత్నం విరమించలేదు."

"ఇది అన్యాయం కదా గురువుగారూ! ప్రాణం పొయ్యాక అహింసా సిద్ధాంతం ఏం చేస్తుంది? ముందు ఆత్మరక్షణకైనా పోరాడాలిగా" ఒక శిష్యుడడిగాడు.

"అవును. ఈ విషయంలోనే బోసుబాబుకి, గాంధీ సిద్ధాంతం నచ్చలేదు. వాళ్ళు అమానుషంగా భరతీయుల్ని పొట్టన పెట్టుకుంటుంటే మనం శాంతి మంత్రం పఠిస్తే ప్రయోజనమేమిటని వాదించేవారు. అయితే గాంధీగారు, ప్రభుత్వం వాళ్ళది కనుక ఎదురు పోరాటానికి దిగి చెయ్యగలిగిందేమీ లేనప్పుడు శాంతి మార్గంలోనే మన నిరసన తెలియజేస్తూ స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందాలంటారు"

"ఇద్దరూ దేశం కోసం పోరాడుతున్నవారే. అయితే సిద్ధాంతాల్లో మార్గాలు వేరయ్యాయి. ఆయనది అతివాదం. ఈయనది మితవాదం కదూ గురువుగారూ"

"అవునయ్యా! పదిరోజుల క్రితమే త్రిపుర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షపదవికి పోటీ జరిగితే అందులో గాంధీగారు స్వయంగా నిలబెట్టిన పట్టాభిని బోసుబాబు ఓడించారు"

"భలే ఎంత తేడాతో?

"చెబుతున్నా. గాంధీ, నెహ్రూ మొదలయిన మితవాదులంతా పట్టాభిని బలపర్చారు. అతివాదులు, కమ్యూనిస్టులు, సోషలిస్టులు బోసును బలపరిస్తే అందులో వీరికి 1575 ఓట్లు వస్తే పట్టాభికి 1376 ఓట్లు వచ్చాయి. దాంతో నెహ్రూ మొదలయిన నాయకులంతా (పదిహేను మందికి పన్నెండు మంది) రాజీనామా ఇచ్చారు. ఎన్నడూ ఆవేశపడని గాంధీ మొట్టమొదటిసారిగా ఉక్రోషంగా పట్టాభి ఓటమి తన చేతగాని తనమని బయటపడ్డారు. ఆయనకు కాంగ్రెస్‌లో సాధారణ సభ్యత్వం కూడాలేదు. బోసుబాబు కూడా రాజీనామా చేసారనుకోండి. ఇప్పుడంతా గందరగోళమేగా. రోజూ కాస్త పేపరు కూడా చూడండ్రా కాస్త లోకజ్ఞానమన్నా వస్తుంది"

"ఇక చూస్తాం కాని గురువుగారు. వందేమాతరం గురించి చెప్పండి"

"అదే వస్తున్నా. 1932 నుండి నిశ్శబ్దంగా వున్న హైదరాబాదు రాజకీయంలో హఠాత్తుగా మార్పు వచ్చింది. ప్రజల మనసుల్లో అణగారివున్న భావాలను ఆర్యసమాజం, హిందూ మహాసభ, ప్రజామండలి మొదలైన సంస్థలన్నీ చేపట్టిన ఉద్యమాల ద్వారా వెలికి తీసుకురాగలిగాయి. అందులో హైదరాబాదు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో హిందూ విధ్యార్థులు చేపట్టిన వందేమాతరం ఉద్యమం మన దక్షిణాదిలోనే ప్రాముఖ్యత కలిగింది."

"ఎందువలన? ఒక్కసారిగా ఇప్పుడు ఉద్యమం చేపట్టడానికి కలిగిన ప్రేరణ ఏమిటి?" తారకరాముడు ఆరాగా అడిగాడు.

"తారకం బాబూ! నిజానికి దీన్ని ఆంధ్రోద్యమంగా భావించవచ్చు. దీనికి ప్రధాన కారణం ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ. అక్కడ రెండు మతాల వాళ్ళకు వేరు వేరు హాస్టళ్ళు వున్నాయి. ఒక మతం వాళ్ళు వందేమాతరం పాడుతున్నారని మరో మతం వాళ్ళు ఆరోపించడంతో యూనివర్శిటీ వాళ్ళు మొదటి మతం వాళ్ళ ప్రార్థనా మందిరాన్ని మూసేసారు."

"అదేమిటి. ఏమతమయినా అందరూ భారతీయులేకదా? ఎందుకీ తేడా కలిగింది?" శిష్యుడడిగిన దానికి సమాధానంగా వీరయ్య నూనె చేతుల్ని గుడ్డకు తుడుచుకుంటూ.

"రామాయణమంతా విని రాముడికి సీతేమయిందని అడిగినట్టున్నది. ముందు చెప్పుకున్నది అదేకదా. తెలంగాణా అంతా తెల్లాళ్ళవైపు కనకనే వందేమాతరాన్ని నిషేధంగా భావించారు. అందుకే విధ్యార్థులంతా తీవ్రనిరసన తెలియజేసారు. ఆ గీతం పాడుకుంటామని పట్టుబట్టారు. వైస్ ఛాన్సలర్ ఒప్పుకోకపోవటంతో స్టూడెంట్సంతా ఎదురు తిరిగారు. ఫలితం కాలేజీ నుండి సస్పెండ్ చేయటం. విద్యార్థులు రోడ్డుమీద పడ్డారు. దీనికి ప్రధానంగా పి.వి.నరసింహారావు, హయగ్రీవాచారి, ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి, నూకలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి, దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావులు కారకులు. ఆ విధంగా రాష్ట్రమంతా విద్యార్థుల్లో వందేమాతర ఉద్యమం ప్రారంభమయింది. ఏదైనా మంచి ఆశయం కోసం పోరాడితే పదిమందీ వెనక నడుస్తారు. ఇంకచాలు పిల్లలూ! ఇళ్ళకెళ్ళండి."

గురు ప్రబోధిత జాతీయ భావాంకుర ప్రదీప్త జ్వలన కళికా ప్రహేళికల వోలెశిష్యబృందం భావి అంచుల్లో ఎవరిదారి వారు వెతుక్కుంటూ బయలుదేరారు.

మునసబు గారి అమ్మాయి

వరవీణా మృదుపాణీ - సురనుతకళ్యా...ఆ... ఆ .... ణీ... వనరుహలోచనురా... ఆ...ఆ...ణీ...గగపాప దపసా... సాసా సురచిర బంభర వే...ణీ... రిప దదపా.... దపగగరీ...

హార్మణీలో కలవకుండా వినబడుతున్నదో స్వరం -

"ఏంటమ్మా - పెట్టెలో కలిపి పాడమని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి"

"మాస్టారూ నేను పాడనా మరో గొంతు"

"ఊ పాడు"

"వర వీణా.."

"ఆపు అసలు శ్రుతేది - నా మతి బోతున్నది"

"సా- సా- రీ - నీ" బయట పిల్లల వెక్కిరింతలు. మధ్య మధ్య వాళ్ళను అదిలిస్తున్న పెద్దవాళ్ళ గొంతులు.

"నువ్వు పాడవే తారకం. ముంగిలా కూర్చున్నావు"

తల్లి గొంతువిని పాటందుకుంది. పధ్నాలుగేళ్ళ అమ్మాయి. ముడుచుకున్న నల్ల కలువలా బిడియంగా ఒదిగి కూర్చున్న ఆ అమ్మాయివేపు మాస్టారు ఆప్యాయంగా చూసారు.

"పాడు తల్లీ. భయపడితే సంగీతం ఎలా వస్తుంది"

"ఏయ్ నువ్వు సరిగ్గా పాడకపోతే మీ పట్నం బావ చేసుకోడు" పక్కనే కూర్చున్న అమ్మాయి చెవిలో గుసగుసలాడింది.

మాస్టారికి కనపడకుండా మూతి ముచ్చటగా తిప్పి పాటందుకుంది.

"సిద్ధిగణ నాయక... సింధూ..ఉర...వర్ణ..." పాటలో పెద్ద ప్రావీణ్యత కాకపోయినా గొంతులో ఒక శ్రావ్యత.

సంగీతం మాస్టారు తన తొడమీద తాళం వేసుకుంటున్నాడు.

"లంబోదర లడ్డుమొక్కరా

అంబాసుత - అరిశె తినరా.."

బయట పిల్లల గొడవ మరీ ఎక్కువయింది. అందులో తారకమ్మ రెండో తమ్ముడు మల్లిఖార్జునరావు గొంతు తారాస్థాయిలో వినబడుతున్నది.

"అమ్మా! చూడవే. వీడిట్టా అల్లరి చేస్తుంటే మేం ఎట్టా పాడుకోవాలి."

"ఒరే చిన్నోడా నీకేం వచ్చిందిరా! ఆడపిల్లలు ముచ్చటగా పాడుకుంటుంటే మధ్యలో అల్లరి చేస్తున్నావు?" క్రిష్ణవేణమ్మ కర్ర తీసుకుని బయటకొచ్చింది. పిల్లలంతా అదే పారిపోయి చెట్లచాటున నక్కారు. వెంకమ్మ పక్కింటామెతో లోకాభిరామాయణం మాట్టాడుతూ-

"అమ్మాయ్! జీతగాడు గుర్రాలకు గడ్డేసాడేమో చూడు"

"ఆ ఏసాడత్తయ్యా! నువ్వు కాఫీ తాగుతావా?"

"ఇప్పుడొద్దులేవే. అమ్మాయి సంగీతం పాఠం కానీ"

"అయిపోవచ్చిందిలే సాయంత్రానికి ఏం వండాలో చెబితే అన్నీ సిద్ధం చేయిస్తా. ఇవ్వాళ తాశిల్దారుగారు భోజనానికొస్తారంట."

"సరే. పాలేరుతో పదికోళ్ళు కోయించు. చెరువు దగ్గరకు పంపి చేపలు తెమ్మని చెప్పు. పనమ్మాయితో గారెల పిండి రుబ్బించు."

"అరే రుక్మాంగదం పెరట్లో కరివేపాకు కోసుకోరా"

"అత్తమ్మా! కానీ ఇయ్యావా పప్పుండలు కొనుక్కుంటా"

"ఇస్తాలేరా. ముందు కరివేపాకు కోసియ్యి."

"చెట్టెక్కి కోస్తానే"

"జాగ్రత్త కాళ్ళిరుగుతాయి."

దానా మేస్తున్న గుర్రాలు సకిలిస్తున్నాయి. లోపలినుండి సంగీతం పాఠం కొంచెంగా వినిపిస్తున్నది. కరివేపాకు చెట్టుదగ్గర పిల్లల హడావుడి. మొత్తానికి కొమ్ము విరగగొట్టినట్టున్నాడు రుక్మాంగదం. వెంకమ్మ లేవలేక లేచి పక్కనే వున్న చీపురు కట్టతీసుకుని వెంటపడింది. అంతా కోలాహలం. జీతగాడు, ఇంకా కొంతమంది పిల్లలు కోళ్ళ వెంటపడ్డారు పట్టుకోవటానికి. ఇవి కొక్కొక్కో అంటూ ప్రాణభయంతో అటూ ఇటూ పరుగెత్తుతున్నాయి. కొమరువోలు మున్సబ్బు, తారకమ్మ తండ్రి కాటగడ్డ చెంచయ్య హడావుడిగా లోపలికొచ్చాడు.

"అరే! ఎంకటేసర్లూ తొందరగా జీనుకట్టు"

"బండొద్దా? బాబూ?"

"వద్దులే. ఆయనకు గుర్రం మీద రావటమే సరదా అంట. తొందరగా పో.. వాళ్ళ కారొచ్చి ఉంటుంది.

కరణం మెల్లగా వచ్చాడు.

"ఏవయ్యా కరణం నీకు బుద్దుందా! ఈరోజు ఇంతపని బెట్టుకుని ఎక్కడికెళ్ళావు. తాశీల్దారు వస్తున్నాడని చెప్పాగదా"

"పనిమీదే వున్నానండి. మొన్న మిగిలిపోయిన బకాయి వసూలు చేసుకొచ్చా. మళ్ళీ లెక్కలు చూపించాలి కదా?"

"సర్సరే. అవన్నీ నువ్వు చూసుకో - భోజనం ఏర్పాట్లు చూసొస్తా. కూర్చో"

"ఏవే. పాయసంలో జీడిపప్పెక్కువేయించు - కోడికూర అచ్చం నెయ్యితోనే వండు"

"సర్లే అమ్మాయి పలకల వడ్డాణం ఎక్కడ పెట్టారు?"

"అమ్మనడుగు"

"ఇప్పుడడిగితే ఆమెకు కోపం"

"నేను అడిగిస్తాలే" ఆయన లోపలికెళ్ళిపోయాడు.

సంగీతం క్లాసు అయిపోవటంతో స్నేహితురాళ్ళంతా వెళ్ళిపోయారు. ఓణీ నడుం చుట్టూ దోపి చీపురు తీసుకుంటున్న కూతుర్ని క్రిష్ణవేణమ్మ కోప్పడింది.

"తారకం - ఆ చీపురక్కడ పడేసి గూట్లో వెన్నపెట్టా, వంటికి రాసుకుని స్నానం చెయ్యి"

"అమ్మా! మాలతేది?"

"ఏవో? ఎక్కడ గంతులు పెడుతుందో చూడు. దాన్ని కూడా లాక్కొచ్చి నీళ్ళుపొయ్యి"

చెంచయ్య తొందరగా వస్తూ -

"తారకం! ఎదుర్రారా"

"నాన్నా ఆ బుర్రమీసాలాయనేనా వస్తున్నది?"

"ఆయనేరా నవ్వురా ముందు తొందరగా వెళ్ళాలి"

"కూతురు తప్ప మేం పనికి రామా ఎదురు రావటానికి" కృష్ణవేణమ్మ వెటకారం చేసింది.

"నీ ముఖం చూస్తే పనులు కూడా వెనక్కుపోతాయి. మా అమ్మాయి లక్ష్మీదేవి."

"వూ లక్ష్మీదేవే" మూతితిప్పుతూ భార్య అన్న మాటలకు నవ్వుకుంటూ ఆయన వెళ్ళిపోయాడు. వెనక మందీ మార్బలం.

Post your comments

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)